

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesüles a tá-
mízoarai „Az Iparos”-sal.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentimétere 4 lei, kötéseknél árendmény,

„Tiszteld a tisztos ipart!”

„Meseriaşii din țara noastră nu mai pot rezista sarcinelor care le apasă...”

Sindicatul meseriaşilor croitori din Arad s'au
adresat printr-o circulară tuturor asociaţiilor
industriale din țară pentru întreprinderea unei
acţiuni comune contra impunerii meseriaşilor
cu noi sarcini.

Sindicatul meseriaşilor croitori din Arad au
trecut în trecut o mare adunare generală, unde au
hotărât cu unanimitate, că vor întreprinde o ac-
ţiune comună pe întreaga țară contra noilor ma-
jorări a impozitelor, a taxelor comunale etc. Textul
circularii trimise de Sindicatul meseriaşilor croitori
din Arad tuturor asociaţiilor industriale din țară îl
comunicăm pe întregime mai jos.

Domnule Preşedinte!

Faptul că Ministerul Muncii a sporit din nou
cu o taxă considerabilă sarcinile grele care apasă
asupra micii industrii, şi azurme taxa anuală de
control sanitar, ne a silit, că sesizându-ne în adu-
narea sindicatului nostru ținută la 5 Oct. a. e. de
oceaşa nouă sarcină, să luăm hotărârea să ne ad-
resăm prin Federaia Sindicatelor Industriale din
Arad colegilor noştri meseriaşi şi să iniţiam o miş-
care cu scopul, că — dacă nu este deja prea târ-
ziu, — această nouă taxă care până acum s'a plă-
tit ocazional la scoaterea unui nou brevet, sau mu-
tarea locului, să nu fie sistematizată.

Cunoscând bine datorile noastre cetăţeneşti,
trebuie să ne ridicăm totuşi glasul modest contra
încărcării noastre ou taxe noi mereu inventare,
când clasa meseriaşilor duce o luptă grea pentru
asigurarea existenţei lor în toiul crizei economice,
care ne loveşte mai grav decât ori şi care clasă so-
cială.

Am suportat cu foarte mare greutate şi până
acum sarcina diferitelor taxe şi impozite a căror
număr este în continuă creştere, cum să suportăm
şi această taxă, când acest an bugetar ne a adus
în afară de taxa majorată pentru camerele de mun-
că încă 4 feluri de taxe şi anume: Taxa timbrului
de aviaţie, impozitul adiţional urcat cu 5% cu va-
labilitate retroactivă, cheltuielile grele de suportat
la cererea cărţilor de capacitate şi preschimbarea
brevetelor industriale şi în fine taxa saitară im-
pusă decurând.

Trebuie să conştatăm faptul indiscutabil şi in-
fristător că meseriaşii nu sunt reprezentaţi cores-
punzător numărului lor, şi numai astfel a fost po-
sibil să se decidă despre soarta noastră fără a ne
consulta. Credem însă că păstrarea acestei atitudi-
ni, dacă tăcerea noastră va dura şi mai departe,
când sarcinile crescând ameninţă existenţa micilor
industrii cinstiţi şi harnici, nu mai e la locul său
şi deaceia am găsit necesar să ne adresăm tuturor
noştri colegi meseriaşi prin Federaia, ca să inter-
venim la autorităţile competente, aducându-le la
cunoştinţă, că clasa meseriaşilor a ajuns la limita
capacităţii sale şi o nouă împovărare ar fi egală cu
ruinarea noastră.

Ou onoare rugăm deci direcţiunea Federaiei Sin-
dicatelor Industriale de a pune la cale mişcarea cu

Nemzetközi mozgalom indult Zürichben a világ kézműiparának felszabadítása és reneszánsza érdekében

„A céhek idején a munkás jólétét az erkölcs és az egész jogrend védte”. — „A modern világ
minden bajának a nagyipari termelés a legfőbb előidéző oka”. — Elhatározta a zürichi kong-
resszus, hogy felveszik újra a mesterlegények vándorlásának ősrégi szokását. — A napi sajtó-
nának fontos kötelessége, hogy a kézműipar valamennyi problémáját naprenden tartsa.

Zürichben is kimondották, hogy kizárólag szövetkezeti összefogással és önséggel varázsolhatja vissza a régi dicsőséget a kézműipar

Irta: SÜLYÖK ISTVÁN dr.

Tizennégy ország kézműves iparosságának ki-
küldöttéi ültek össze a minap Zürichben, hogy a
nagy múltú európai kézművesség jövőjéről tanács-
kozzanak.

Ez a múlt valóban dicsőséges. Nincs Európá-
ban város, a városokban sincsen templom, sincsen
régí városháza és egyéb műemlék, mely felépítését
és fényét ne kézművesek megtelepedésének, ne a
tisztos ipar fejlődésének és virágzásának köszönjék.

A jövő sem reménytelen azonban, ahogyan azt
érdekelte oldalról minduntalan festgetni szeretik.
Ellenkezőleg. Az utóbbi emberöltő alatt, mikor a
nagyipar mindenütt hirtelen növekedni kezdett, so-
káiig úgy látszott, hogy a gép rövidesen végez a kéz-
műves munkával. Lassanként azonban kiderült, hogy

igen nagy a terület, ahol semmiféle gépies pon-
tosság és gyorsaság nem tudja pótolni a kéz tü-
relmes, figyelmes és egyéni munkáját, melyet
nyugodtan nevezhetünk művészlélek.

Ez a felismerés azonban nem volt elegendő. A
nagyőke és a gyáripár közben — a pártrendszer
és az üzleti sajtó segítségével — óriási közéleti be-
folyáshoz jutott.

Minden törvényt a nagyipar érdekében hoztak,
a vámok megalkapításánál a nagyipar érdekei
döntöttek.

A sajtó pedig a tudomány és az irodalom minden
eszközét felhasználta arra, hogy a nagyipari fejlő-
dés útját egyszerűen azonosítsa az emberi fejlődés
útjával! E téren igen nagy sikereket ért el.

Művelt iparosok vannak, kik maguk is azt
hiszik, hogy reménytelen ügyet védenek és
csupán becsületből szállanak síkra az ügyért!

Hogy mennyire nem reménytelen a kézműves-
ség ügye, azt éppen ez a zürichi konferencia mu-
tatta meg.

A kezdeményezés olasz részről indult.

venitá, ca împreună cu celelalte branşe, asupra că-
rora apasă aceiaşi sarcini care ne doboară pe noi,
să ne adresăm Guvernului țării, să rugăm umiliţi
dar cu insistenţă, să n-l se uşureze sarcinile.

Cu deplină încredere în marea putere morală a
Federaţiunei, sperăm că arătând durerile comune ale
colegilor noştri, se vor ataca cu toţi la demersul

A legtöbb megértéssel a törekvő német, svájci ol-
dalon találkozott. Nem véletlen, hogy ez a megér-
tés olyan országokból jön, hol a kézművesség fel-
szabadítása és újjászülése nemcsak jámbor iro-
dalmi óhaj, hanem komoly és kemény politikai
program. A nemzeti programnak egyik sarkalatos
tétele.

Az újjászülés nem is jöhet másként, mint a
politikai légkör megváltoztatásával. Mi növelte oly
egészségtelen gazdasági hatalommá a nagyipart, ha
nem a politika? Fegyverrel meghódított gyarmatok
nélkül, vámok nélkül, védtelenül hagyott és kiszol-
gáltatott munkásság nélkül sohasem jutott volna
oda a nagyipar, ahol ma van. Nyilvánvaló, hogy
mindez a többi lakosság részéről óriási áldozatokat
követelt: a gyarmatok meghódítása drága háborúk-
kal járt, a védővámok a fogyasztó népségesség látá-
atlan, de annál borsosabb megadóztatását jelen-
tették és jelentik ma is, a munkásság védtelensége
pedig a közvetlenül sújtottaknak mérhetetlen szen-
vedést, a távolabbiakban pedig nagy bizonytalansá-
got és forradalmi veszedelmeket.

Nem volt ez mindig így. A céhek idején a mun-
kás jólétét az erkölcs és az egész jogrend védte.
Miért ne lehetne ur újra ez a rend, amikor a tech-
nikai rohanás immár lezajlott és elkövetkezett an-
nak az ideje, hogy a szellem megálljon a haladás
fensikáján, számbavegye az eredményeket és letörje
a gép uralmát az ember felett, a gépet pedig ne
csak egyesek, hanem az egész emberiség szolgájá-
vá tegye!

A legutóbbi gazdasági válság, mely még mindig
nem múlt el felőlünk, óriási elégtétellel szolgált
azoknak, akik rendületlenül hitték a kézművesség
jövendőjében. Bebizonyosodott, hogy

a kézművesség mindenütt a világon a válság-
gal szemben sokkal ellenállóbbnak bizonyult,
mint a hatalmasodó nagyipar.

Amíg a gyárak leállása, a szélnek eresztett mun-

intreprins de noi, că ce ne doare pe noi este şi pla-
ga arzătoare a fiicăru mic meseriaş.

Cu stimă:

Sindicatul Industrialelor Croitori din Arad.
Preşedinte: Secretar:
Gheorghe Marşa Alex. Marton.

kátfőmegek egyre nagyobb gondot okoztak a kormányoknak, a kézművesipar szenvedett, kinlódt, de javarészt a maga erejéből megusztta a válságot.

Amikor minden alélta feküdt, a kézművesség jelentette a folytonosságot, a meg nem álló munkát s ezzel bebizonyította, hogy a gazdasági életnek egyik legfontosabb természetesen hajtóerője.

Ennél azonban még sokkal több a kézművesség. A válság alatt a kézműves-iparos osztály a nemzeti közélet fontos és szilárd rétegévé mutatkozott be, mely nemcsak szilárd rugalmat, hanem a maga lábán jár, a maga természetes erőiből él a legnehezebb időkben is.

Az orosz fogságba jutott iparos mindennap látta tudásának és mesteriségének nélkülözhetetlenségét, tapasztalta, hogy míg az ügyvéd, a tisztviselő olyan az idegenben, mint a partra vetett hal, addig az iparos minden vízben tud uszni tudásával, minden társadalomban azonnal érvényesül, mert elsőrendű, nélkülözhetetlen szükségletet elégít ki. Ugyanez történt más formában most a nagy válság alatt, amikor összehúzott nadrágszíjjal, de mégis boldogult az iparos, míg a szellemi és testi tömegmunka rétegeinek sokszor azt kellett érezniük, hogy szinte teljességgel fölöslegessé váltak.

A svájci kézműves-konferenciának egyik nevezetes tanulsága éppen az volt, hogy a 14 ország kiküldötti tapasztalataik kicserélése után megállapították: ez a folyamat valamennyi országban — lényegtelen eltérésekkel — ugyanaz volt.

Ebben a hangulatban fogtak hozzá a kézművesség szokásainak felújításához. Elhatározták, hogy

felveszik újra a mesterlegények várdorlásának ősrégi szokását, mely már teljesen kiment a divatból.

Kézműves munka számára nemzetközi forgalomban külön védjegyet, márkát kívátnak és sürgetik, hogy mind az állami szállításokból, mind a kontingentálásoknál a kézműves-kisipar társadalmi és nemzeti jelentőségének arányában részesedjék. Legfőként azonban arról beszéltek, hogy

ezt a nagy és nehéz harcot csak szövekezeti összefogással és önszorgallyal vívhatják meg.

A legérdekesebb panasz az volt, hogy a napiajtó nem részesíti a kézművesség életkérdéseit abban a figyelemben és abban a nyilvánosságban, melyet nemzeti fontossága és jelentősége megérdemel. Nem véletlen, hogy ezt a panaszt éppen a magyar kiküldött — dr. Kovalóczy Rudolf — hozta fel. A kisebbségi sorsban ezt a mulasztást, melynek okait most nem firtatjuk, minden eszközzel pótolni kell a magyar sajtónak. Közvéleményünknek világosan látnia kell azt a döntően fontos szerepet, amit itteni nemzeti életünkben az iparosság betölt.

A kulturális téren elég ebből a szempontból rámutatni arra, hogy a középsikolási ifjúság egyharmada iparos szülők küldik felekezeti intézeteinkbe. Ez más szóval azt jelenti, hogy a 45 felekezeti fiú- és leánylíceum és gimnázium közül 15 intézet egyet-ötöt a magyar parosok látnak el tanítással és tartással fenn a tandíjakkal. Az Iparos-gyermekek mindentől a viszonylagos többséget alkotják. A katolikus fiúközépiskolák múlt évi 1519 beiratkozott növendéke közül például — 436 iparosok gyermeke volt. Csak utáruk következtek a tisztviselők és nyugdíjasok 397 gyermekkel. Jól tudjuk azonban, hogy ez a szám a tisztviselők apadásával egészen csökkenésre van ítélve s nincs messze az idő, amikor kizárólag a magántisztviselők gyermekeire fog szorítkozni.

A falusi nép mellett minden figyelmünket erre az osztályra kell irányítanunk. Ez a zürichi konferencia biztatás arra, hogy ezzel nemcsak érdekeink szerint cselekszünk, hanem egyúttal korszerű áramlattal tartunk.

A magyar kézműves magára hagyottan áll. Az értelmiségtől, elsősorban a sajtótól meg kell kapnia azt a láthatatlan támogatást, azt az erkölcsi szubvenciót, amit a népi összezárkózás gazdasági téren jelent. Segíteni kell a magyar kézművest abban a harcában, amit a kisebb-nagyobb, helyi és országos kartellék és trösztöcskék egészen közönséges usztorpolitikája ellen visz.

Ezek a mi nagy problémáink. Ezeknek kell megadnunk az utasítást és a saját minden eszközzel azt a nyilvánosságot, melyet azok követelnek. Ezeknek a problémáival kell megtöltelnünk az itteni magyar közélet egész légkörét, melyet most szinte egészen elfoglaltak és megmérgeznek távoli világpolitikai problémák.

Kisházak kilátástalan harca a hatalmas bérpaloták ellen

Nagyigényű lett a bucaresti lakó, mióta komfortos lakások is állanak rendelkezésre és kiadatlanok maradnak a régi épületek primitív lakásai.

Politikai jelszavak sem segítenek már a régimódi házak tulajdonosain

Egy hónapja elmúlt már szent Demeter napja amikor a bucaresti ember oly szívesen cserélte lakását, és még mindig rengeteg házon látjuk a kiadó lakást jelző táblácskát. Különösen a régi építési házak tulajdonosai nem tudtak lakóra találni, aminek az az egyszerű magyarázata, hogy a főváros gyors ütemű fejlődése a modern bérpaloták és villanegyedek felépítése megnövelte. Bucaresti népnek a lakással szemben támasztott igényeit egyúttal társadalmi lehetőséget nyújtott ezen igények kielégítésére. Az emberek otthagyták a kisvárosias és egészségi szempontokból is sok kifogás alá eső városnegyedeket s tisztá, szép, minden kényelmi berendezkedést magába foglaló házakkal teleépített utcákba költöztek.

A bucaresti kisemberek panasszal fordultak emiatt az egyik nagy román laphoz s elcsúszott, hogy a blokkházak megölik őket. Nemzeti beállítással igyekeztek helyezni az ügyet, mondván, hogy a régi kis házak, amelyek üresen maradnak, román kisemberek tulajdonai, míg az új épülettípusok, amelyekben magasabb lakbérek ellenére se maradnak üresen a lakások, rendszerint idegen jövevényekéi akik így módfelett elhatárolódnak a városban s kizsírítják, elpusztítják a tőkével nem rendelkező román bennszülött lakosságot.

A régi pártarchális állapotoknak csakugyan többé-kevésbé vége Bucarestben. Még hat-nyolc évvel ezelőtt akármelyik román kishivatalnok vagy kisiparos is könnyen össze tudott kuporgatni annyi pénzt, amennyivel a központtól nem is olyan elérhetetlen nagy távolságban vásárolhatott magának egy kis telket. Erre aztán szinte darabonként vásárolta a téglat, míg végre fel tudott építeni egy szobácskát, amibe beköltözhetett. S aztán minden évben ragasztott az épülethez valamit. Először csak a saját lakásának kiegészítésére, de aztán új lakásokat is, két-három-négy szobásokat, hosszabban szegélyezve keskeny telket egészen annak végéig. Mire a derék kisember megöregszik s nem tudott dolgozni tovább, egy sereg kiadó lakás fölélt rendelkezett, amelynek jövedelméből akkor is megélt szerényen, ha nem tartozott a nyugdíjasok boldog családjába.

Ezek a kis háztulajdonosok lázadnak most a blokkházak ellen. Az Unversul védelmébe is veszik őket. Hamarjában ki is számítja, hogy ezek az új bérpaloták tulajdonosai éppen fölöslegesek voltak. A fővárosban ugyanakkor — írja — jelenleg 86.583 épület van, ha már most Bucaresti lakossáinak számát 700 ezerre becsülik, — népszámláláskor 625

ezer volt, — akkor egy házra nyolc lakos esik. De egy blokkházban 500 ember is elfér, egy egész falu lélekszáma s a 100 lakón felüli paloták egészen gyakoriak lettek az utóbbi időben, úgyhogy nyilvánvalóan több épület van Bucarestben a kielégésnél s a tőkénélküli kis emberek szerény eszközökkel felépített házai logikus következményként üresen maradnak. A kisember egy ideig felére csökkentett házbérekkel kinlódik, aztán lassan eladósodik, feladja a küzdelmet s eladja a házat.

Olyan tünet ez, amely egyáltalában nem nevezhető bucaresti különlegességnek. Kisember nem igen lehet háztulajdonos a metropolisok központi városrészeiben sehol. Kiszorulnak a kültelekekre, akár románok, akár nem. Hiszen Bucarestben kisebb települtek a magyar háztulajdonos-kézművesek is s az ő helyüket is a nagytőkések bérházaival foglalták el.

A nagyváros nagy igazságtalansága ez. Minél nagyobb és fényesebb, annál kiméleteleből telepíti ki magából a kisembert. Akad egy-egy eszökös régiómódi polgár, aki törhetetlen erővel ragaszkodik örökölt és kegyelettel őrzött házához: nem mozdul, nem adja el... nem épít... vagyis szívesen építene, de honnan vegye a tőkét, ami a szomszédságában emelkedett öt-hatemeletes házakhoz hasonló monstrumok felépítéséhez szükséges lenne. Ezeket először az építési vállalkozók korrýékezik, akik az értékesé vált helyen lévő telekért nem pénzt, hanem a ráépítendő palotából egy vagy két öröklakást kínálnak vételárul. De ha a régi tulajdonos nem hajlandó lemondani a régi falakról s a régi falak emlékeiről és tovább csökkönyösködik, akkor lassanként a polgármesteri hivatalnak, szur szemet a házikója, kisajátító végzés bolygatja meg és telepíti ki városrendészeti vagy szépművészeti okokból. Néha kicsit igazságosan, máskor egészen igazságtalanul, de rendszerint nem adják meg azt a összeget, amit a paloták közé ékelődő kis viask megérne.

Az ilyen kitelepített ember aztán messze kivándorol a városvégre, ahol már nem is számít városi lakosnak. Elűzöttnek, kitagadottnak érzi magát és éppenny elleneségesen tekint a nyolc-tizenkét emeletes palotákra, mint azok, akik még tengődnek valahogy a kevésbé jelentős utcákban háztartás, vagy éppen utban nem eső kisvárosias házaikban, amelyeknek régimódi beosztásával, kényelemhiányával ma már csak az egészen szegény ember alkuszik meg.

INFORMÁCIÓ.

Információt kérnek valakiről. Az információ így hangzik:

— Nem lehet mondani, hogy rossz ember, vagy hogy rossz modora van, de azt sem, hogy jó és finom ember. Tudja, egy olyan ember, aki ha eltávozik tőle valaki, egy kézzel segíti rá a kabátot.

A BRIDZSKIBIC.

Négy kitűnő bridszjátékos állandóan együtt játszik. És állandóan hozzájuk ül egyik barátjuk, aki a világ legundokabb kibicé. Folyton beleszólik a játékba, sőt ha véleménye szerint valamelyik rosszul játszik, görmögve lefordítja.

A partnerek elhatározták, hogy megtrédfálják. Összebeszéltek, hogy mikor a kibic leül melléjük, valami érthetetlen játékba kezdenek.

Richtig, jön a kibic, erre a z egyik oszt és az első így szól:

— Van egy kvintem.

Erre a második:

— Van egy oktávom.

A harmadik:

— Van egy mormotám.

A negyedik:

— Ezt a mormotát megopitálom és hívok egy treffkirályt.

A kibic erre rávill:

— Marha, egy megopidit mormotándi te treffkirályt hívsz!

Milyen alapon számítják a bor forgalmi adóját.

A pénzügyminiszter 210.086—1936. számú, október 6-án kelt körrendeletében uasította a p n z ügyigazgatóságokat, hogy a bor forgalmi adóját a következő értékek alapján hajtsák be:

Az ugynevezett „hibrid”-borokat dekaliterenként 30 lei középértékben kell számitani, más boroknál azonban a reális értéket kell alapul venni, illetve a valóban beszédett vételára, hozzá számítva az összes taxákat a forgalmazó törvénynek megfelelően. Az olyan termelőknél, akiknek városi eladásra van engedélyük, a forgalmi adót ezekben az eladási rakományokban elért valóságos vételár után kell behajtani.

A fenti rendelkezés ellen, amely sok tekintetben ellentétben áll a szőlő- és gyümölcssterve és tárogatásáról szóló kormányhatározattal, a szőlőtermelők országos szindikátusa november 19-én beadványt intézett a földművelésügyi miniszterhez és annak közbenjárását kérte. A kormány gazdasági tanácsa legutóbbi ülésén foglalkozott az ügyvel és a beterjesztett kérelemre elegezett abban az értelemben, hogy a forgalmi adót fentartják ugyan, de csak a termelés helyén fogják alkalmazni az olyan borokra vagy gyümölcsökre nézve, amelyeket a termelő közvetlenül ad el és a termelő által bevallott reális érték szerint számítják ki.

Az ércpénz hathatósabb védelmére volna szükség.

Az Univerşul írja:

Vendéglőkben, üzletekben, nyilvános helyeken szokásá várt, hogy pangetik, összehasonlítják, karcolják az ércpénzeket. A bizalmatlanság általános. Városi és falusi egyformán bizalmatlan. A pénzhamisítók sikeresen jelentékeny mennyiségű ércpénzt forgalomba hoznak ezek közt olyan is van, amelyet nehezen lehet a valóditól megkülönböztetni. Az így keletkezett légkör segít az anarchiának. A középkorban lefejezték a pénzhamisítókat, akik zavart idéztek elő a gazdasági életben. Az ércpénz hathatósabb védelmére volna szükség nálunk is. Meg kell szigorítani a büntetéseket. Állami tekintélyünket sérti a mai helyzet, midőn bárki végignézheti a forgalomban lévő pénz valódiságának primitív ellenőrzését. Le kell lepnie a hamisítót és szigorúan kell őket büntetni.

A NŐI KALAP.

Jelenet egyik aradi kalapszalómban.

Önagysága már a huszadik kalapot próbálja, végre feltesz egyet és a masamód összecsapja a kezét.

— Gyönyörű, úgy áll, mintha a nagyságos asszonyra öntötték volna.

— Tényleg olyan jól áll?

— Szenzációsan, nagyságos asszony. Ha nem venne fel semmit, csak ezt a kalapot, már akkor is óriási feltűnést keltene.

December 20-ig hosszabbították meg a lakbérleti szerződések láttamozását.

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint december 20-ig meghosszabbította az ideai lakbérleti szerződések kötelező láttamoztatását a pénzügyigazgatóságokon. A miniszter körrendelete hangsúlyozza, hogy ez az utolsó határidő és akik elmulasztják addig a lakbérleti szerződések láttamoztatását, kihágást követnek el, amelyért pénzbüntetéssel fogják sújtani őket.

HASONLAT.

Egyik estélyen mondták egy kisse molett hölgyre:

— Olyan, mint egy jó költségvetés, feleslegeket mutat ki.

Hogyan gyűjtik és hogyan kezelik az iparpártolási alapot.

November 10-én királyi rendelet hosszabbította meg az iparfejlesztési törvény érvényét a jövő év végéig. A rendeletben említés történt arról, hogy „Ipari Alap”-ot szerveznek amelyből a kisipari gépekkel és műhelyfelszereléssel fogják segíteni. Az „Ipari Alap” megszervezésére vonatkozóan a Monitorul Oficial november 13. számában pénzügyminiszteri rendelet jelent meg. Azt tartalmazza a rendelet, hogy az iparpártolási alapot azokból az egyszázalékos bevételekből alakítják ki, amelyeket az iparpártolási kedvezményt élvező gyárak és bányák címére importált áruk után szed majd az állam. A pénzügyminiszteri rendelet, amely a vámhivatalokhoz érkezett, előírja, hogy az egyszázalékos értéktaksát az áruk érkezésekor a vámhivatal számítja ki és az erről szóló okmányokat az illetékes pénzügyigazgatásnál vagy az állami leltérpénztárban kell elhelyezni, mert az összeget ott fizetik be. Ugyanis az ipari alapot ezek az állami hivatalok, intézmények kezelik a beszolgáltatandó okiratok alapján a befizetésekből.

— DECEMBER 1-TŐL ÚJ REPÜLŐBÉLLEGEKE KERÜLNEK FORGALOMBA. A postaigazgatóságtól nyert értesülés szerint december hó elsejétől már csak az új kibocsátású repülőbéllegek használhatók postai küldeményeken, mint levél, postautalvány, távirat, csomag stb. Ezeknek a bélyegeknél a felírata is jelzi, hogy postai küldemények részére valók. Az eddig használt repülőbéllegek sem vesztek el értéküket, de csak kérvényeken használhatók.

SKÓCIA, ACH.

Bemegy a henteshez egy skót atyafi és egy penniért kolbászt kér.

A hentes ránéz és megkérdezi:

— Mi az, öreg, talán vendégei érkeztek?

Papiron december 31-ike, valójában december 20. az iparengedélyek, mesterkönyvek és munkakönyvek becserélésének végső határideje

A munkakönyvek és iparigazolványok becserélésének határideje az ismeretes meghosszabbítás után tudvalevőleg mult hó végén lejárt. A munkaügyi miniszter nyomtatékosan felhívta az összes érdekelteket, hogy november végéig az illetékes munkakamaráknál feltétlenül cseréljék be munkakönyveiket, illetve iparigazolványaikat, mert aki a rendelkezésnek nem tesz eleget, azt azzal büntetik, hogy mesterségének gyakorlásától eltiltják.

Az ország munkás és iparostársadalma kellő időben akcióba lépett, hogy ennek a miniszteri rendelkezésnek kellemetlen következményét ellensúlyozza. A munkásszervezetek és a kisipari szervezetek táviratokkal ostromolták a munkaügyi minisztert a becserélési határidő meghosszabbítására.

Vasárnapra Bucurăştiben nagygyűlést hívtak össze ebben a tárgyban. A gyűlések megtartására azonban most már nem kerül sor, mert a munkaügyi miniszter a közóhainak engedve, a munkakönyvek és iparigazolványok becserélésének határidejét még egy hónappal, folyó évi december hó 31-ig meghosszabbította. Ezt a rendelkezést hivatalosan közzétették valamennyi munkakamarával. Tekintettel azonban arra, hogy a karácsonyi ünnepek miatt a munkakamarák nem tartanak hivatalos órákat, ajánlatos, ha még december 20-ig mindenkinek eleget tesz a munkatörvényben előírt kötelezettségének, mert ez a végső határidő és ezután már nem fogadják el bejelentéseket.

„A hazai iparosság elérkezett teljesítőképeségének végső határához”

Mit tartalmaz az aradi férfiszabószindikátus körirata, amelyet az ország minden részébe elküldöttek.

Minden országos mozgalomnak megvan a maga haszna az iparos közösség érdekei szempontjából

Lapunk mult számában megírtuk, hogy az aradi férfiszabó szindikátus országos mozgalmat indított az iparos közterhek csökkentése érdekében. Az agilis aradi iparos intézmény egyik közelmúltban megtartott taggyűlésén mondotta ki az egyhangú határozatot az országos mozgalom megindítására. Jellemző az aradi szabószindikátus akcióképességére, hogy a határozat kimondását követő néhány napon belül már a mozgalom megindítását jelentő köriratot is elkészítették, azt két nyelven lecsokszorították és a szakmai szindikátusok, valamint más ipari intézmények egész sorozatának el is küldték az ország minden részébe. Lapunk szerkesztősége is kapott egy ilyen köriratot, amelyet alábbiakban az iparos közvélemény számára is tolmácsolunk:

Elpanaszolja a körirat, hogy a munkaügyi miniszterium az iparosságra ólomsúlyal nehezítő közterhek sorozatát legutóbb egy újabb illetéssel, az úgynevezett egészségügyi ellenőrző illetéssel is tevelte. Ez az egészségügyi ellenőrző illeték volt az a csepp, amely által betelt az aradi szabók számára a pohár, sőt túl is csordult és arra készítette a dolgozó iparosoknak ezt a lelkes táborát, hogy a közösség érdekében felajduljon az elviselhetetlenné terhes adók, vámok és illeték-költségek további szaporítása ellen.

Az iparos intézmények elnökeihez intézett körlevélben, amelyet Mariţa Gheorghe elnök és Márton, Sándor titkár írtak alá, hangsúlyozva az aradi szabószindikátus, hogy állampolgári kötelezettségének teljes tudatában van, amikor felemeli halk és erőtlen szavát, mert a kisiparnak a pusztító léteért is már olyan hatalmas küzdelmet kell vívnia,

hogy további terhek elviselésére már nem képes.

Meggyőző erővel hat a köriratnak az a passzus, amely megemlíti, hogy csupán az idei költségvetési év a már tavaly felemelt munkakamarai illetékek mellé négy új illetéket hozott a repülőbéllyeg illetéket, a jövedelem után fizetendő adicónális adónak öt százalékkal felemelt és visszamenő hatállyal szedett többletét, az iparengedélyek beváltásának és a mesterkönyvek kiállításának súlyos közvetlen és közvetett terheit, végül a legújabbban kivetett egészségügyi illetéket.

Szomorú tényként állapítja meg a körirat, hogy hazai iparosságunknak nincs a parlamentben számarányának megfelelő képviselője és így igazán nem csodálható, hogy ott rólunk-rólunk határoznak. További hallgatásnak azonban az volna a jellege, mintha csöndes beleegyezésünk kísérelt az ezeket a kormányintézkedéseket, holott az egészen így. Ezer és ezer becsületes és dolgozó iparos léte forog kockán. Végső szükségünkben országos viszonylatban egy táborba kell tömörülnünk és valamennyi iparos intézmény bevonásával az illetékes tényezőkhöz fordulunk, hogy tudomásunkra juttassuk: a hazai kisiparosság elérkezett teljesítőképeségének legvégső határához és további megterhelése egyenlő volna a teljes pusztulással.

Az aradi férfiszabómesterek jószándéku mozgalmanak remélhetőleg lesz valami eredménye. Ha egyéb nem is, de annyi bizonyára, hogy azok az iparos intézmények, amelyek ezt a köriratot megkapják, egy lépéssel közelebb jutnak a megváltó gondolat megvalósításához: az ország egész iparos társadalma egy táborba tömörülésének egyedül célravezető megoldásához.

HALLHATATLAN SZEMTELENSÉG.

Jelenet a moziban. Egy ur két elegáns hölgy mögött ül. A két hölgy szünet nélkül beszélget egymással.

Végre az ur elunja a nagyon udvariasan fel-fűk hajol:

— Bocsnat, hölgyeim, de semmit se hallok...

Mire az egyik hölgy megbotránkozva:

— Hát ez hallatlan! Igazán nem tartozik önre, amit mondunk... Személyes dolgokról beszélgetünk!

SZÓJATEK.

A pesti társaságokban közkedvelt aglegény, akit részint dr. Amornak, részint Alter Rotzernak becéznek az asszonyok és bölcs aforizmái közzájár forognak, a héten a következő szentenciát eresztette meg:

— Die Treue ist kein lehrer Wahn, die Untreue ist kein lehrer Divan.

„Felesleges a folytonos reformozás, ami kábítószernél nem egyéb”.

Az Argus írja:

A tömegek nem reformokat akarnak. Szükség van bizonyos újításokra, mégis felesleges a folytonos reformozás, ami kábítószernél nem egyéb. Pillanatnyilag megnyugtató a beteg szervezete, de nem győzi le a betegséget. Az újság illuziójával hat, mely szétfoszlik, mielőtt a való életre ébredne. Különösen oly reformtörekvésekre vonatkozik ez, mely szaporítja a költségeket, emeli az irodai rendszer úgynevezett előnyeit, mind jobban fenyegeti beavatkozásával az egyéni kezdeményezéseket, megszünteti a lendületet, a szabadságot rabsággá dönti. Szükséges tehát, hogy a sok reform ellen késedelem nélkül táltakozzunk. A gazdasági életben nem lehet kitérni. Az állam meg kell értenie, mikor ér véget beavatkozása, ezt kívánja saját érdeke is. Mert az állam veszi legtöbb hasznát az egyén szabad munkateljesítményének. Chamfort helyesen állapította meg: „A könnyelműség is tehetséget jelent, ha nem élünk vele”.

Jogesetek a kisipar köréből

Kommunista mozgalomban való részvétel
azonnali elbocsátási ok.

A Cluj-kolozsvári munkabíróság 765/1938 szám
alatt hozott elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő felperesnőt, aki alperes alkalmazottja volt, folyó évi április 29-én kommunista tevékenység címén letartóztatták és május 11-ig őrizetben tartották. Munkaadója a politikai büntett gyanúja alá került alkalmazottját elbocsátotta, mire az azon a címen, hogy az elbocsátás jogtalan volt, felmondási időre és a folyó évre járó szabadságidejéért kártérítési pert indított volt munkaadója ellen.

A munkaadó a kereset elutasítását kérte. Jogcíme, hogy az alkalmazott kommunista tevékenység állandó gyanúja miatt, hatósági ellenőrzés alatt áll és ha nem is ítélték el jogerősen, de van már bírói ítélet ellene. Ennek alapján a munkaadó arra az álláspontra helyezkedett, hogy mivel államrendszere a magántulajdon rendszerén alapul és felperes ezzel az államrenddel, a maga politikai működése által szembehelyezkedett, tehát a közrendre is veszélyes elem, a munkaadó jogosult arra, hogy vele a szolgálati viszonyt megszakítsa. Felperes politikai magatartása különben is feldúlta a szolgálati viszony rendjét. Politikai magatartása által ugyanis az alkalmazott megszegte a munkügyi törvény 51-ik szakaszát, amely a főnök utasításainak követésére utasítja az alkalmazottat és megszegte a fegyelmi szabályokat is, amelyek a szolgálati viszony fenntartására szükségesek. A felsorakoztatott érvek alapján a munkaadó kérte a kereset elutasítását.

A munkügyi bíróság a keresetet a munkaadó által hivatkozott törvény 51-ik és a munkügyi törvény 74-ik szakaszának c) pontja alapján elutasította. A munkügyi jogviszony — állapította meg a munkabíróság — azonnal megszüntethető, hogyha valamelyik fél szerződéses vagy törvényes kötelezettségeit nem teljesíti. Már pedig felperes alkalmazott akkor, amikor letartóztatásba került, nem jelent meg munkahelyén és távollétét nem tudta kellően igazolni. Azt a tényt, hogy felperest letartóztatásba helyezték, alperes munkaadó nem volt köteles kielégítő magyarázat gyanánt elfogadni, miért is jogában állott a munkügyi szerződést megszüntetnek tekinteni. Ugyanebből az indokból kifolyólag felperesnek a folyó évi szabadsághoz sincs joga, mert a szolgálati viszony a felperes hibájából szakadt meg. A kereseti követelés tehát alaptalan, miért is a bíróság azt teljes egészében elutasítja.

Az új társadalombiztosítási törvény szerint a munkásbiztosító csak akkor válthatja meg egy összegben a megítélt baleseti járadékot, ha a kedvezményezett maga kívánja és akkor is csak a havi járadék százszorosának összegével.

A központi felelősségi bizottság 973/1938 számú
elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő S. A. nevű munkás a jelenlegi társadalombiztosítási törvény meghozatala előtti időben, tehát még a régi törvény hatálya alatt balesetet szenvedett. Az elszemvedett baleset címén munkaképességének husz százalékon aluli csökkenését állapították meg és részére ezen az alapon havi járadékot utaltak ki.

A társadalombiztosító pénztár központi felügyelő bizottsága S. A. járadékának a munkásbiztosító pénztár részéről való megváltását rendelte el és a megváltási összeget 1656 leiben állapította meg. Ez ellen a határozat ellen az érdekelt munkás a központi felelősségi bizottsághoz fordult jogorvoslatért. Előadta, hogy a határozatot törvénytelennek tartja, mert a megváltás a régi törvény rendelkezései alapján történt. 1938 április hó 8-án életbe lépett az új törvény, amelynek rendelkezései szerint az ilyen eljárásnak csak az érdekelt munkás kérelme alapján van helye. Ha a munkás kéri a részére megítélt, havi járandóság egy összegben való megváltását, az így visszavásárolt járadék összege a havi nyugdíj százszorosának összegét teszi ki.

Cluj-Kolozsvárra is kinevezték a vizsgáztató bizottságokat

A munkügyi miniszterium most állította össze a Cluj-kolozsvári vizsgáztató bizottságok névsorát és az idevonatkozó iratokat elküldte a munkügyi felügyelőséghez. A névsorban nincs még minden iparág képviselve, mert az előterjesztések még nem történtek meg minden szakmában.

A névsor a következő:

I. csoport. Fémipar:

Vaszerbégályosok: Dragos Traian mérnök, Olteanu Victor, Bugasiu Iosif, Stan Vasile és Dicu Gheorghe.

Kovácsok: Pop Aurel mérnök, Pop Vasile, Lorenz Alexandru, Mester Nicolae, Oltean Francisc. Bádógosok: Pinteas Dumitru mérnök, Marcu Aurel, Crisan Ioan, Csordas Mihail, Miklos Ottó. Lakaosok: Baur Octavian mérnök, Chise Sofron, Gazdac Teodor, Huhuban Teodor, Kinizai Stefan.

Mechanikusok és gépkezelők: Damian David mérnök, Alecu Pehe, Turok Kálmán, Frank Rudolf mérnök, Popa Ioan.

Robbanó motor kezelők: Dancu Aurel mérnök, Burian Petru, Fóri Lajos, Stoicovici Titus, Turtureanu Romulus.

Műszerészek: Domşa Alexandru mérnök, Martea Gheorghe, Fuchs Gheorghe, Desmeran Dumitru, Muresan Gheorghe.

Szerszámkészítők és késesek: Craciunas Virgil mérnök, Nemes Ioan, Fried Ioan, Zsidó József, Tihulca Constantin.

Kazánkészítők: Bucur Octavian mérnök, Isaila Ioan, Santa Mihail, Cenan Florea, Pentea Zeigmond.

Vas- és fémöntők: Bucur Octavian mérnök, Hartoceanu Dumitru, Lapusan Nicolae, Jurga Dumitru, Knobloch Mihail.

Elektromos forrasztók: Pop Aurél mérnök, Moldovan Ioan, Enachesou Alexandru, Markus Mihail, Dénes Ada'bert.

Órásk és órszerészek: Craciunas Virgil mérnök, Grünwald Jakab, Schlezak Francisc, Oancea Ioan.

II. Faipar.

Asztalosok: Ciorteas Victor mérnök, Morariu Ioan, Gheorghean Gheorghe, Alexandru Dumitru, Corolian Stefan.

Acso: Salvan Virgil mérnök, Sigharta Alexandru, Bocos Ioan, Lenistean Ioan, Balogh Béla.

Butorasztalosok, fényezők: Oltean Vasile, Puiu Ioan, Stoica Nicolae, Bobelica Matache, Zsidó Grigora.

Faeszabványosok, mintaszabványosok: Oltean Vasile, Costea Vasile, Stianszky Géza, Popa Gheorghe, Klos Andrei.

Kooslkészítők, kerekesei: Suciu Gavril, Muresan Ioan, Muntean Victor, Morar Ioan, Darlea Teodor.

Fafaragók, szobrászok, Targheto Traian, Servatius Eugen, Cioca Traian.

III. Ruházati ipar.

Férfiszabók: Muntean Mihail, Jelmereau Iuliu, Aiudear Octavian, Turbut Gheorghe, Oros Ioan.

Nőszabók: Baritiu Victoria, Petricas Aurel, Bolbocean Gheorghe, Engber Rozalia, Borguda Irma.

Női kalap készítői: Baritiu Victoria, Varlam Ida, Creolian Clarisa, Ivoscanu Silia.

Kárpitosok és paplankészítők: Florian Traian, Macavei Constantin, Orcean Adalbert, Suciu Gavril, Nemes Alexandru.

Sapkakészítők: Muntean Mihail, Cristea Vasile, Bresan Stefan, Crisan Iosif, Albu Stefan.

Hámozóipar: Rames Petru, Cornea Ioan, Bartha Francisc, Roch Petru, Várad Margareta.

Kelmefesők: Gaila Virgil, Crink Gheorghe, Mandula Eduard, Pinteas Petru, Gergely Francisc.

IV. Bőrtipar.

Szűcsök: Popa Valer, Farcas Andrei, Luca Teodor, Muresan Mihail, Dordai Traian.

Szőrmészek: Popper Ervin, Bosa Ioan, Báthori Gavril, Baraian Petre, Matusan Gheorghe.

V. Nyomdaipar:

Nyomdászok, betűszedők: Biesu Justin, Ghili, Gheorghe, Ursu Liviu, Chisu Patriciu, Lupsa Ioan.

Könyvkötészet: Biesu Justin, Cristorean Ioan, Kis Ioan, Peter Stefan, Dézi Ludovic.

Fényképészek: Valean Ioan, Jordan Eugen, Florescu Constantin, Miskovszky Stefan.

VI. Értékpapir.

Téglakészítők: Simon Emil mérnök, Terzál Stefan, Costin Teodor, Bréda Arpád, Bréda Paul.

Kályhakészítők: Simon Emil, Bugnariu Paul, Balassi Stefan, Moldovan Gheorghe, Végh Eugen.

Villanyszerelők: Mateas Nistor mérnök, Coman Ioan, Tamás Francisc, David Ioan mérnök, Popa Dumitru mérnök.

VII. Vegyes.

Mézőárosok: Tofán Pál, Chiborean Ivan, Zerin Augustin, Balica Ioan, Caltos Iosif.

Sütőipar: Dr. Dragulescu Coriolan, Drotovean Petru, Sasamain Maffei, Marian Ioan, Braşoi Alexandru.

Cukrászipar: Husanski Horia, Capusan Gheorghe, Epme Ilie Alexa, Giriti Coloman, Bittai Adalbert.

Vendéglőipar: Dr. Vlad Petre, Mania Gavril, Brauros Pavel, Cosma Grigorie, Varga Adalbert.

Szappankészítők: Dr. Popescu Ovidiu, Saban Septimiu, Deac Edmond, Fischer Adalbert.

Borbély- és fodrászipar: Dr. Flossu Stefan, Tarziu Tivadar, Musca Iuliu, Rosca Aurel, Rod Nico-lae.

IGAZ DOLGOK ÉS VALÓSZÍNŰLEN DOLGOK.

Kohn egyszer elment a rabihoz és elmondta, hogy mit álmodott.

— Azt álmodtam, — mondta, — hogy én egy nagy számmárrá változtam át és a Messiás rajtam lovagolt. Mit jelent ez, oh Rabi?

— Nézd, — szolt a rabi — minden álomban vannak igaz dolgok és valószínűleg dolgok.

— Vagyis?

— Vagyis valószínűleg, hogy a Messiás rajtad lovagolt, viszont igaz, hogy egy nagy szám vagy.

Munkakamarai kirendeltséget kap

Salonta-Nagyszalonta.

Csoos Mózes dr. Salonta-nagyszalontai városi főügyész és Popovici Radu dr. b. polgármester: a napokban Oradean voltak és egyúttal intervjuáltak a munkakamara vezetőségével, hogy Salontán kirendeltséget állítson fel perorok és munkások ügyes-bajos dolgainak elintézése érdekében. Erre szívesen tett, hogy ebben az ügyben személyesen fog közbenjárni Bucurestiben.

A felelősségi bizottság helyt adott a felelősségnek. Megállapította, hogy az új törvény csak az esetben engedélyezi a munkásbiztosító részéről a biztosítottak javára megítélt járadék visszavásárlását,

Inspektort küld ki Pop Valer ipartügyi miniszter a bőrarak emelkedése ügyében.

Pop Valer ipari és kereskedelmi miniszternél a napokban nagyobb iparos küldöttség jelentkezett. A küldöttség tagjai a bőrarak gyors és indokolatlan emelkedése miatt tették panaszt. Pop Valer megígérte, hogy a paraszt meg fogja foglalkozni és inspektort küld ki a kérdés tanulmányozására.

GYONGYÉLET.

A káplár ur dicsőretreméltó türelemmel próbált egy ujoncot a helyes lovaglás rejtelmébe bevezetni.

Sajnos, igyekezete meddő maradt. Káplár ur megtörölte verejtékező homlokát, aztán odaszólt az ujoncnak:

— Ej, bcsém, de sajnálni fogom, ha a szolgálati idődd letelik.

— Ugyan miért? — kérdezte a szerencsétlen ujong meglepődve.

— Mert haza megy, megnősül, családot alapít és husz év múlva megint bajlódhatok egy olyan marhával, mint te vagy.

lását, hogyha azt a munkás maga kívánja. Az új törvény 27-ik szakaszának ilyen értelmű rendelkezése alapján a felelősségnek helyt adtak.

Közl: KELE SANDOR dr.

Pop Valer miniszter válaszában megköszönte az egybegyűlteknak azt a meleg fogadtatását, amiben részesítették és egyben ígéretet tett, hogy minden igyekezetével támogatni fogja az iparos és kereskedő társadalom kívánságait.

JANUÁR

30

Aradi Iparos Bál

Bérmozgalom a Timişoara-temesvári férfiszabóiparban.

A Timişoara-temesvári szabóságok kollektív szerződésüket december 1-ére felmondták. Új szerződést, valamint béremelést kérnek. Az emelés általában tizenöt százalékos bértöbbletet jelentene. A mesterek és a segédek kiküldöttjei most tartották meg a tárgyalásukat. A tárgyalás azonban egyelőre eredménytelen maradt. A munkaadó szabóiparosok kifejezték, hogy bármilyen béremelés a szabótárfifa emelését vonná maga után és ezt az ipar a mai körülmények között nem bírja el. Maguk is tudják, hogy az egész vonalon drágulás tapasztalható, de még sem képesek felelőlni a fizetésekért. A segédek kiküldöttjei ezzel szemben ragaszkodtak hozzá, hogy a drágulásra való tekintettel enélkül fel béreiket. Ezek után a legközelebb már a munkaiügyi felügyelőségen tárgyalnak a felek.

Érdekes egyébként, hogy a felek meglepetés-szerűen azt az értesítést kapták a munkaiügyi felügyelőségtől, hogy a kollektív szerződést automatikusan egy évre meghosszabbították. A munkások ugyanis felmondták a szerződést, a munkaadó szabók szakcsoportha pedig a felmondást tudomásul vette és erről írásban értesítette is a munkásokat. A szociáldemokrata vezetés alatt álló munkásszervezet azonban ugylátzik erről nem értesítette idejében a munkaiügyi felügyelőséget, amiért aztán az meghosszabbítottnak minősítette a kollektív szerződést. Van azonban ennek egy pontja, amely szerint a közszükségleti árak változásával a béreket is felülvizsgálat alá vonhatják.

HASZNOS HAZISZER

Köcsögnek panaszkodott egyik ismerőse, hogy állandóan szédül.

— Ó, — felelte Köcsög — nekem is volt az pár héttel ezelőtt.

— És mit csinált akkor?

— Naponta 150 cigarettát szívtam el, jó erősek.

— Na, ezt én is megpróbálom.

Pár nap múlva megint találkoztak és az ismerős azt mondja:

— Kipróbáltam a maga receptjét, naponta 150 erős cigarettát szívtam el, de nem használt. Sőt, azóta még erősebben szédülök.

— Igen, — bólintott erre Köcsög, — nálam is pont így volt.

Tulszigoru a Cluj-kolozsvári főorvosi hivatal tisztasági szabályrendelete.

Az élelmiszerek eladásával, feldolgozásával és kiszolgálásával foglalkozó üzemek tisztaságának fenntartására vonatkozóan a Cluj-kolozsvári városi tanács nemrégiben szabályrendeletet készített, melyet annakidején általános elégedetlenséggel fogadtak az érdekeltek. A szabályrendelet a közelmúltban lépett életbe s minthogy annak egyes rendelkezései nem voltak elég világosak, a Cluj-kolozsvári vendégiparosok szindikátusa felkérte az üzemek egészségügyi ellenőrzésével megbízott dr. Prodan városi orvost, hogy a szabályrendelet intézkedéseit a vendégipari szakmák képviselői előtt ismertesse. Napokban az iparkamara kis tanács-termében ültek össze a vendégipari és cukrász-iparosok, akik előtt dr. Prodan ismertette a szabályrendelet minden paragrafusát. Dr. Prodan ismertetése után egymásután jelentkeztek szóla-ra a jelenlevők, akik kijelentették, hogy a szabályrendelet olyan szigorú rendelkezéseket tartalmaz, amelyeket a gyakorlatban keresztülvinni majdnem képtelenség.

Forgalmi adó-kihágás címén súlyosan megbírságotlaktak 119 Cluj-kolozsvári husiparost

A forgalmiadó alkalmazásáról szóló törvény kimondja, hogy a kisiparosok nem kell fizessenek forgalmi adót. Természetesen forgalmi adó regisztrációt sem kell vezetessenek. Egy újabb pénzügyminiszeri utasítás kifejezetten megállapítja, hogy a husiparosok sem fizetnek forgalmi adót, mégis egyes tulbuzgó pénzügyi közegek állandóan zaklatják őket. Holott több törvényszék is megállapította, hogy a mészárosok ellen felvett forgalmi adókihágási jegyzőkönyvek helytelenek és a kivett bírság összegét is törölte.

A Cluj-kolozsvári mészárosok közül egyiknek sincs olyan üzeme, amely a kisipar keretét meghaladná, egyik sem kötelezhető forgalmi adó fizetésére, mégis tulzott óvatosságból a pénzügyigazgatóság egyszerű felhívására a múlt év június elseje óta az üzemiükben készített felvágottak után 3 százalékos és a nyersbőr után egy százalékot fizettek be forgalmi adó címen a pénzügyigazgatóság pénztárához. Pontosan vezette a forgalmi adó-lajstromokat a mészárosok szövetsége azon husiparosok részére, akik a szövetségnek tagjai és a forgalmi adót lelkiismeretesen be is fizette.

A lajstromok vezetését és a forgalmi adó befizetését a pénzügyigazgatóság közegrel pontosan

ellenőrizték. Coroiu Nicolae pénzügyi ellenőr volt megbízva azzal, hogy a mészárosok szövetségének vezetett lajstromokat ellenőrizze. Ennek a kötelezésének a múlt év június 6-án pontosan eleget tett. Minden hónapban kiszállt a szövetség helyiségebe és soha semmi észrevétele sem volt a lajstromok vezetése ellen. Néhány nappal ezelőtt aztán Coroiu ellenőr kijelentette, hogy a könyvek nincsenek jól vezetve, mert a forgalmi adót nem a múlt év június havától, hanem április havától kellett volna vezetni. Beidézett a pénzügyigazgatóságra 119 Cluj-kolozsvári husiparost, mindenik ellen kihágási jegyzőkönyvet vett fel s közölte velük, hogy forgalmi adókihágás ügyében mindenik ellen 10 ezer leles pénzbírságot vetett ki és arra kötelezte őket, hogy a múlt év június elsejétől április elsejéig visszamenőleg az eladott nyerbőrök után nem egy, hanem három százalékos adót fizessenek ki.

Közel másfélmillió leit meghaladó pénzbírsággal sújtotta indokolatlanul az ellenőr a Cluj-kolozsvári husiparosokat. Ezt a büntetést természetesen a mészárosok a bírósághoz fogják megfellebbezni és nincs semmi kétség aziránt, hogy azt a törvényszék meg is fogja semmisíteni.

Egy táborban veszi fel a harcot Cluj-Kolozsvár cipésziparossága a szakma ellenségei ellen

Kitűnő eredményt ért el a Cluj-kolozsvári bórsvetkezet.

A Cluj-kolozsvári cipésziparosság egyike volt az elsőeknek, amely szindikátusi alapon tömörült a kincses városban. A szindikátus közelmúltban tartotta népes közgyűlést.

A közgyűlést Pop Ionel elnök nyitotta meg, ismertetve a napirendre tűzött kérdéseket. Utána Szabados Lőrinc a talp- és bőrarak indokolatlan emelkedését ismertette igazi szakzsarúsággal. Kimutatta, hogy míg a gyári cipők árai alig emelkedtek 6-7 százalékkal, a talp és felsőbőrök az utóbbi hónapokban 40-45-50 százalékkal szöktek fel. Bizottság kiküldését javasolja, az áremelkedések okainak tanulmányozására és arra, hogy állapítsa meg, mi ennek az oka.

Nuszbaum Mihály a lörkereskedők magatartását ismerteti, akik a vevőkkel csak félvállról beszélnek.

Zabolai Pál cipészmester a szakszerűtlen, hasznavehetetlen és a közönség félrevezetésére szolgáló reklám-betétek ellen beszélt, kimutatva, hogy ezekből csak a gyártóknak van hasznuk, mert a beteg lábakat még betegrebbé teszik. A sérejemhez még Fodor Mihály szólt hozzá.

Szabados Lőrinc követelte, hogy az első heti táppénzfizetés terhére vegyék le a munkaadók válláról.

Susman János az adósérelmeket tárta fel és hangoztatta, hogy a kivetésben az iparosságnak is helyet kell biztosítani, hogy az igazságos és elviselhető legyen.

Pop elnök a szindikátus fontosságát ismertette, kifejtve azt, hogyha az iparosság tömörül, kö-

zös erővel könnyebben lehet a harcot felvenni, mintha szanaszét, szervezetlenül bolyong a cipész iparosság. Akik még nem tagjai a szindikátusnak, haladéktalanul lépjenek be.

Veszkan a cipésziparosok beszerző szövetségét ismertette. Kimutatta, hogy az üzlet negyszerűen bevált és ami a fő, az anyagot elsőkézből szerzik be és tisztességes haszon mellett olcsón kapják a vevők is.

Biris Luca felszólalása után a közgyűlés félháromkor ért véget.

ILLYÉS

angol- és francia

női szabósága

ARAD, Str. Eminescu 38.

Legújabb divat szerint készít elsőrendű kivitelben kabátokat, kosztümöket, szövet- és estélyi ruhákat szolid árak mellett.

ELLENAJANLAT.

Ez így történt szóról-szóra.

Egy kereskedőhöz, aki anyagilag egy kicsit rosszul áll, beállított egy bankcégvezető és megkérte a lánya kezét.

— Ki maga? — kérdezte a kereskedő.

— Bankcégvezető vagyok, azonkívül félmillió megtakarított pénzem is van.

— Nézze, — szólt erre a kereskedő — minél kell magának elvenni azt a bővít, sokkal okosabb lesz, ha betársul az üzletembe.

Szalagfűrészek eladók

egy Kirchner gyártmányu, 105 cm. kerékátmérővel, rönkvágásra is alkalmas és egy kisebb belföldi gyártmányu, olcsó áron megkapható. Erdeklődni:

REINHART FÜLÖP bútorgyár

ARAD, Str. Horia 2. szám.

Legkésőbb december 15-ig repülő-bélyeggel kell „felülbélyegezni” a szóbeli szerződéseket is.

A bucaresti kereskedelmi és iparkamara intervenciója alapján a nemzeti repülőbélyegpénztár utolsó terminusként december 15-ét tűzte ki a megárfélek között szóbelileg kötött szerződéseknek repülőbélyeggel való „felbélyegzésére”.

A szénsavas vizek forgalmi adója.

A pénzügyminiszter körrendeletileg értesítette a pénzügyigazgatóságokat arról, hogy a szénsavas vizek — apelor gazoase — számla értéke után kivetendő forgalmi adót nyersanyag taxája formájában szedik és pedig az acidul carbonice — szénsav — 1936 január elsejei készleteinek megfelelően. Ezt a régebbi rendeletet egyes pénzügyigazgatóságok tévesen magyarázták oly módon, hogy a készleteket csak az adósok adataiból állapították meg, arélkül, hogy azt a helyszínen felvették volna. Ennek fogva a pénzügyminiszter most utasítja az illetékes hatóságokat, hogy az 1936 január 1-én létező készleteket a megfelelő forgalmi adó értéke alapján vegyék fel, ennek alapján vessék ki a taxákat és hajtsák be azt.

Klein Jenő

könyv- és adószakértő

az „Az Iparos” munkatársa, Oradea, Strada Laurian 8. — Jutányos tiszteletdíj mellett ad felvilágosítást bárkinek adótechnikai, bélyegilletéki és könyvelési ügyekben. — Rendelkezésre áll folyamatban levő konkrét adóügyekben is.

HALLATLAN GYAVASAG.

Mandula egyik nap — hogy, hogy nem — valami lovagias ügybe keveredett és ellenfele párbajra hívta ki őt.

— Gyáva gazember — mondta róla egyik barátjának Mandula, — a gyávák gyávája és azonkívül szájhős is.

— Igazán? — kérdezte a barátja.

— De mennyire — hangoskodott tovább Mandula, — nem nagy kunszt engem provokálni, mikor ugyanis tudja, hogy nem állok ki...

Hajmosó és hajszárító
készülékek és más

fodrászati cikkek
olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengli-ház.

ALLATMESE.

Az ifju kenguru kimaradt éjjel és hajnalban vetődött haza. Az öreg kenguru ábrén várta és rászólt:

— Ha, ez még egyszer megtörténik, bezárom előtted az érzékszervet.

KÖNYÖRGÖM, NEM.

Macera és főnöke között valami differencia merült fel, minek következtében Macera a bíróság elé került.

— A vádlottat, — mondta a bíró — bűnösnek találtuk és ezért kéthónapi fogházra ítéljük. Vádlott, hallotta?

— Igenis, — felelte Macera.

— Na és megnyugszik az ítéletben, vagy pedig felebbes?

— Könyörgöm, nem. Inkább lejjebb eszek.

A Cluj-kolozsvári munkakamara iparos-elnöke a munkakamara célkitűzéseiről

Nagygyűlésre hívják össze a város iparoságát

„Legfontosabb feladatunk, hogy a kormánynál kisipari kölcsön-
eszközöljünk ki”...

Drasoveanu Péter Cluj-kolozsvári munkakamara szakosztályi elnök, egyik helyi napilap munkatársa előtt nagy vonásokban az alábbiakban ismertette a szakosztály munkatervét.

— A kisiparosok teljesen le vannak szegényedve. Nyersanyag hiányában nem tudnak dolgozni és nagyobb munkákat elvállalni. Hitelük nincs és ezért legfontosabb feladatunk az, hogy a kormánynál kisipari kölcsönt eszközöljünk ki. Közbizottságunk eredménytelenségét, mert a munkügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetemben a kisipari hitelintézet alapját megvetette. A kölcsön folyósítására is rövidesen rá kerül a sor.

A betegségtől való kapcsolatos sérelmek orvoslását szintén tervbe vettük. Reméljük, hogy az e téren mutatkozó panaszokat is rövidesen orvosolják.

Szorosabb kapcsolatot akarunk teremteni —

folytatta nyilatkozatát az elnök — Cluj iparos tömegeivel s ezért legközelebb nagygyűlésre hívjuk össze az összes iparosokat, hogy terveiket megismerjük, munkaprogramunkat a nagygyűlésen felhalmozott kívánalmaknak megfelelően kibővítsük és hogy felhívjuk az ipari szakmákat arra, hogy minél előbb alakítsanak ipari szindikátusokat, mert ezek a szindikátusok tudják legjobban elősegíteni gazdasági érdekeinket. Ez a nagygyűlés valószínűleg december közepén lesz.

— Tervbe vettük és keresztül is vesszük az iparosok szakmai és általános továbbképzését. A szakmájukban a legjobb iparcsok továbbképző tanfolyamokat fognak tartani, tanárok és törvénybírók a törvényeket és fontosabb rendeleteket fogják velük megismertetni. Biztosra vesszük, hogy ezt a munkatervet keresztül is fogjuk vinni és ehhez a munkánkhoz az összes iparosok támogatását kérem.

Szövetkezetbe tömörül a Salonta-i bőrparasság

Nagy érdeklődés mellett folyt le a héten a volt Salonta-nagyszalontai partestület külön ülésében, a salontai bőrparassok és munkások szövetkezeti értekezlete. Az értekezlet előadója Teora József ügyvéd, nagy rátermettséggel és pontos tájékozottsággal ismertette általában a szövetkezeti eszme gazdasági és szociális fontosságát, majd pedig a termelőszövetkezetek közgazdasági hordere-

jét. A jelenlevő, cirka 80—100 iparos nagy érdeklődést mutatott a szövetkezet megalakításának szükségessége iránt s már most határozottan kimondta az értekezlet, hogy megalakítja a bőrparai termelőszövetkezetet. A megalakítás előmunkálatainak és a részletek kidolgozásának elvégzésére előkészítő bizottságot választottak, melynek elnöke Gál László, előadója Theorán József ügyvéd lett.

Cugir, a fegyverváros

Uj ipari központ alakul ki a leépített cugiri vasgyár helyén. — Nagy apparátussal folyik a cugiri fegyvergyár építése.

Másfélmillió tanoncotthon épül Cugiron, hogy tíz év alatt 2500 fegyvermesterszakmunkást képezzen ki

Ismeretes a kormány elhatározása, hogy a Cugiri régi vasgyárat fegyvergyárrá alakítja át. A nyár folyamán nagy framban dolgoztak a gyártelep kibővítésén. Több száz román szakmunkást alkalmaztak, Csehszlovákiából pedig számos mérnököt és fegyvermestert hozattak, akik a gyár technikai felszerelésénél működtek közre.

A gyár üzembe helyezését előrendelő, nemrég megjelent törvény alapján a gyár igazgatósága békés meg egyezés, bírósági kizajátítás útján megvásárolja a gyár környékén levő telkeket. A be nem épített földekért a törvényszék a napokban 40 lej négyzetméterenkénti árat szabott meg.

A mérnökök, hivatalnokok és munkások letelepedése következtében nagyon megrágtak a lakások. Két szoba, konyha lakásért 2.500—3.000 lej

házbért fizetnek, sőt van, aki még ennél többet is ajánl, de már nem kap lakást.

A gyár igazgatósága 1.600.000 lej költséggel 250 személyes tanoncotthont állt fel és ennek keretén belül mintahely lesz, melyben 2 mérnök-tanár, 1 hitoktató és 3 mester foglalkoznak a fegyvermunkás-tanoncokkal. A tanoncok négy órai gyakorlati és négy órai elméleti oktatásban részesülnek naponta.

A mintahelyre jelentkezőket, akiknek legkevesebb 7 elemi végzettséggel kell bírniuk, szigorú felvételi vizsgának vetik alá. Néhány nap előtt folyt le az első felvételi vizsga, melyet 100 jelentkező közül csak 35 tett le sikeresen. A gyárvezetőségnek az a célja, hogy ebben a mintahelyen 10 év leforgása alatt 2.500 fegyvermesterszakmunkást neveljen.

EDMUND MOLNÁR

BIROU COMERCIAL TECHNIC

MUSZAKI ES KERESKEDELMI IRODA

TECHNISCHES HANDELSBURO

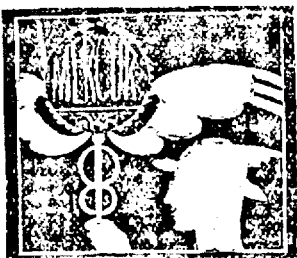
ARAD. STR. ALEXANDRI 6.

Interurban telefon 570

Telegram: Molmetal Arad

Ajánlja az alábbi gyárilag új gépeit:

Fémipari excenterprések, frictios prések, kézi golyós és emeltyűs prések. Polirozó és köszörü-állványok, golyós ágygal. Centrifugal és kézi szivattyúk (pumpák). Festékszóró berendezések, pisztolyok, bádopipari gépek, SATUK. Körfűrész tengelyek faüzemek részére. Heggesztő berendezések és anyagok. Karbid-forrasztóópek (Perceo, Percols Lucifer). Benzinlámpák.

Cu carnet **MERCUR**
puteţi cumpăra pe credit
de şapte luni la urmă-
toarele firme.

MERCUR-könyvvél az
alábbi cégeknél készpénz-
áron, felár nélkül vásá-
rolhat hét havi hitelle.

Magazin de modă
pt. dame şi trusouri

SZENTGYÖRGYI

női divat- és kelengye
áruház

Arad, Bul. Regina Maria 2—4—6
Palatul Neuman-palota.

Unelte de scris şcolare, rechizite de
biro, articole de desen şi articole
technice, imprimate

Max Molnár & Co.

Iskolai írószerek, irodai felszerelések,
rajz- és technikai cikkek,
nyomtatványok.

Arad, vi-a-vis de Teatrul Orăşenesc.
Vároei Színházzal szemben.

Bogat asortiment în articole de par-
fumerie şi jucării.

**Parfumeria
HILYER**
illatszertár

Illatszerek, fodrászati cikkek és já-
tékárak dúz választéka.

ARAD, Str. Alexandri 1.

Stofe pt. dame şi domni, magazin de
modă pt. dame.

TEXTILIA

toşt — volt

Friedman & Schwarcz

Női- és férfiszövetek és női
divatáruház.

ARAD, Str. Metianu 4.
Palatul Hunyadi palota.

Asortiment neîntrecut în haine gata
pt. domni, dame şi copii.

Marcobin

Óriási választék kész női- férfi
és gyermekruhákban.

ARAD, in dosul teatrului.
A színház mögött.

Magazin special de tricotate
şi ciorapi.

Löwinger

Kötöttáru és harisnya-
különlegességek áruház.

Arad, Bul. Reg. Maria 18.

Bogat asortiment în modele la
ultima modă.

Magazin de modă

Menczer

divatház.

Dus választék a legújabb
divatmodellekből.

ARAD, Bul. Regina Maria 12.
Palatul Fischer Eliz palota.

Magazin special de modă
pt. domni.

CHIC

Uri divat-különlegességek
áruház.

ARAD, Bul. Reg. Maria 22.

Magazin de ghete

Ghete gata şi după măsură locul cel
mai ieftin de aprovizionare.

Emeric Czernóczy Imre

cipőüzlete

kész és mérték utáni cipők legjobb
beszerzési forrása

ARAD, Str. Mărăşesti 4.

Mare asortiment în paltoane
pt. dame şi reticule.

Magazin de modă

LYONE

modelláruház.

Női kabátok és retikulók nagy
választékban.

ARAD, Bul. Regina Maria 2—4—6
Palatul Neuman palota.

Confectionează lîngerie frumoasă pt.
dame şi domni după ultima modă.

Bakács

Gyönyörű kivitelben készít divatos
női- és férfi fehérneműeket.

ARAD, Str. Bratianu 11.

Mare magazin de ciorapi, tricotate
şi mărunţişuri.

Ignăţie

P o p p e r

Ignác

Harisnya, rövid- és kötöttáru
nagy raktára.

ARAD, Str. Metianu 2.
Palatul Hunyadi palota.

Cel mai mare magazin de haine bărbă-
teşti din Arad. Confectionează şi du-
pă măsură haine pt. domni şi copii.
Specialist în paltoane de piele.

M U Z S A Y

Arad legnagyobb férfiruháruház
Készít mérték után is férfi- és gyer-
mekruhákat. Bőrkabát speciálista.

Arad, vis-a-vis cu Teatrul.
A színházzal szemben.

Mare asortiment în ghete pt domni,
doamne şi copii pe preţul cel mai
ieftin. Material de primă calitate.

MAGAZIN DE GHETE

Mihail Czernóczy Mihály

CIPŐÁRUHAZ.

Férfi-, női- és gyermekcipők nagy
választék a legolcsóbb áron.

Elsőrendű anyag!

ARAD, Str. Eminescu 26.

Ghete frumoase
pt. domni, dame, copii şi de sport.
Magazin de Ghete

MERCUR S. A.

Cipőáruház r. t.

Gyönyörű

férfi-, női-, gyermek- és sportcipők.

ARAD, Piaţa Avram Iancu 21.

Vis-a-vis cu Teatrul Orăşenesc.

A színházzal szemben.

Mare magazin pt. specialităţi de
ştofe pt. domni.

Vajda

Férfiszövet-különlegességek
áruház.

ARAD, Str. Eminescu 15.

Magazin de mărunţişuri, tricotate
şi ciorapi.

Stefan

E r d ő s

István

Rövid-, kötött-áru és harisnya
áruház

ARAD, Str. Metianu 2.
Palatul Hunyadi palota.

Blănuri în mare asortiment.

ENGELHARDT

blănar — szűcs.

Szőrmebundák nagy raktára.

Execută tot feluri de lucrări de blă-
nărie. — Vállal mindennemű
szőrmemunkákat.

ARAD, Str. Eminescu 1.
Edificiul „Cornul Vânătorului”
Vadászkürt szálló épülete.

Mare magazin de sticlărie
şi porcelanuri.

FISCHER

Üveg- és porcellán nagyáruház.

ARAD, „Edificiul Crucea Alba”.

Fehér Kereszt épület.

MAGAZIN DE GHETE

**Siegfried
DEUTSCH**

CIPŐÁRUHAZ

ARAD, Bul. Reg. Maria 2—4—6
Palatul Neuman Palota.

Specialităţi de modă pt. dame.

Textilcentral

Proprietar: — Cégtulajdonos:

STEFAN NEMETH ISTVAN

Női divatkülönlegességek.

ARAD, Bul. Regina Maria 18.

Mobile

Reinhart

butor

ARAD, Vis-a-vis cu Primăria.
Városházával szemben.

Mare magazin de articole de modă
pt. domni.

Fodor & Halász

Uri divatcikkek nagyáruház.

ARAD, Edificiul „Crucea Alba”.

Fehér Kereszt épület.

Croitor p. domni

BARANYI

uri szabó

ARAD, Str. Bratianu 15.

CROITOR PT. DAME

Emeric N A G Y Imre

NŐI SZABÓ.

Confectionează specialităţi cele mai
elegante de paltoane şi costumuri pt.
dame. — Készíti a legdivatosabb női
kabát és kosztüm különlegességeket.

ARAD, Str. Eminescu 8.

Ochelari, aparate fotografice, articole
fotografice.

Szemüvegek, fényképező gépek,
fotocikkek.

Opticum

Proprietar — tulajdonos

Stefan KUN István

ARAD, Bul. Regina Maria 18.

Intrepr. comercială de lemărie

Steinfeld & Herskovits S. A
fakereskedelmi vállalat.

Lemne de foc şi de construcţie, tiglă,
precum material de tâmplărie şi toate
materialele de construcţie în mare
asortiment. — Tűzfű és épületfa, va-
lamint asztalosárak és az építéshez
szükséges összes anyagok nagyraktára

ARAD, Calea Radnei 56—60.

SALON DE PALARI
PT. DAME

DEIN

PAULA

NŐI KALAPSZALON

ARAD, Str. Bratianu 9.

Ha nincs Mercur-könyve, kérjen! — Iroda: Strada Brătianu 18.

Cu carnet **MERCUR**
puteţi cumpăra pe credit
de şapte luni la urmă-
toarele firme.

MERCUR-könyvvel az
alábbi cégeknél készpénz-
áron, felár nélkül vásá-
rolhat hét havi hitelre.

Dentist
Wollmann
fogász
ARAD, Piaţa Catedralei 6.

Salon
Sylvia-szalón
Salon francez şi englez de modă p.
dame, confecţionează cele mai elegan-
te toalete. — Franca şi angol női
divatterme készíti a legelegánsabb
toaletteket.
ARAD, Str. I. G. Duca 4.

Magazin special pt. articole
FOTOGRAFICE
H. Bloch
FOTOCIKKEK SZAKÜZLETE
ARAD, Bul. Regina Maria 22.

Portrete şi fotografii de copii
artistice.
FOTOGRAF
Stojkovits
FÉNYKÉPESZ
Művészi kivitelű portrék
és gyermekfelvételek.
ARAD, Piaţa Avram Iancu 16.

Vopseşte, curăţă
Hospodár
fest, tisztit
Prăvălie - űzet: Str. Eminescu 3.
Fabr. - Gyártelep: Str. Stroescu 13

Dentist
JACOBI
fogász
ARAD, Str. I. G. Duca 1.

Cadouri de nuntă şi ocazionale pe
preţuri foarte reduse.
Ceasornicar şi giuvaergiu
Iosif
KUN
József
Órás és ékszerész
Nászajándékok és alkalmi ajándékok
legolcsóbb beszerzési forrása.
ARAD, Bul. Regina Maria 24.

Mare magazin în articole de sport
şi de artă
Juliu
Hegedűs
Gyula
Sportcikkek és diszmnárak
nagyáruháza
ARAD, Bul. Regina Maria 16.

Fabrică de pălării pt. dame
HUNIA
női kalapgyár.
Proprietar - Tulajdonos Dávid Lázár
Specialităţi în cununi voaluri şi bu-
chete pt. mirese.
Menyasszonyi koszorú, fátýol és cso-
kor különlegességek.
ARAD, Str. Metianu 4.
Palatul Hunyadi palota.

Depozit de radio, policandre, biciclete.
Mare atelier pentru reparaţiuni.
ELECTROMECHANIC
Arcadie Schwartz Arpad
VILLANYMŰSZERESZ
Raktáron tart rádiót, csillárt, kerék-
párt. Nagy javítóműhely.
ARAD, Str. Brancovici 1.

Dentist
Halmos
fogász
ARAD, Calea Banatului 2.
Casa dr. Keppich-ház.

Bogat asortiment în articole de
bazar.
Bazar Reich
Mindennemű bazaráru
dus választéka
ARAD, Edificiul Teatrului.
Színházépület.

Mare asortiment în maşini de gătit,
confectione proprie.
FIERARIE
SPOR
VASKERESKEDES
Proprietar - Tulajdonos: E. SEITZ.
Saját készítésű takaréktűzhelyek
nagy választéka.
ARAD, Piaţa Avram Iancu 4.

Parümeria
Schrodt
APOLLO
ARAD, Str. Eminescu 4.
lángá Banca-Goldschmidt-bank mellett

RADIO, BICICLETE,
POLICANDRE
Iosif
Kalmár
József
RADIO, KERÉKPÁR, CSILLAR
Preţuri modeste. Jutányos árak.
ARAD, Str. Bratianu 1.

Farmacia
Weisz
patika
ARAD, Piaţa Avram Iancu.

Dacă n'aveţi carnet „Mercur”, cereţi dela Direcţiunea Str. Brătianu 18.

A KUTYA

Irta: MÓRICZ ZSIGMOND.

A ház kicsi volt, a szél nagy, majd elvitte. Az
eresz alatt ott űlt a kutya, karikába kerekedett,
ugy gubbaszkodott a vackon. Egy el-elyűtt kosár-
ban volt neki ócska lópokróc-darab vetve s ő abba
kucorodott.

— A fene egyen meg, — mondta a gazdája, a
hogy jött a havas szélben befelé az istállóból, a
házba.

A kutya kiugrott a kosárból s a gazda lábához
törleszkedett, míg az a kilinccsel bajlódott. Szeretett
volna bemenni a házba utána, mint a régi boldog
időkben, tavaly télen, meg azelőtt, mikor őiben is
bevitte a gazdája. Most nem volt szabad neki beten-
ni a lábát, a pitarba.

Ahogy az ajtó becsukódott a gazda után, egyet
csahintott, aztán újra a vackra ugrott s belekupo-
rodott. Közönséges tanyai kutya volt, félig puli, fé-
lig valami kuvaszféle, de azt mondták róla, hogy na-
gyon hűséges, hát nem űtöték agyon. Meg nem is
lehet kutya nélkül lenni a tanyán.

— Ne csivogjatok, mondta bent a gazda a négy
gyereknek, akik ugy nyűzsögtek s hancuroztak,
hogy nem tudta hallgatni. — Ha a disznó így sza-
porodna, jó vóna, — mordult még.

— Ejnye apjuk, — mondta a felesége.
— Hát nem is hallgatom itt ezt a babilóniát.
— Ha nem hallgatja, nem hallgatja, mit csinál.
— Bemegyek.
— Hoya.

— Leülöm.
— Mit.

Az ember leült az asztal mellé, a felesége ifed-
ten motozott a sparthert mellett. A kutya miatt ve-
tettek ki rájuk ötven pengő birságot még a nyáron,
vagy ötnapi elzárást. Már harmadszor büntették
meg miatta, mer nagyon szeret vadászni a kutya.
Kétszer fizette, de ötven pengőt már nem lehet ki-
fizetni, mikor a gyerekeknek nincs csizmájuk. Enni
sincs mit. A krumplin élnek, amit a disznónak főz-
nek. Reggel, dében odaülnek a főtt krumpli mellé
s tördelik a disznónak a moslékba. Közben beleha-
rapnak s jól laknak mellékesen. Kenyér már nincs,
mert ami kis buza van, verőmagnak kell tartogatni.

Az asszony tudja, hogy az ura milyen büszke
ember. Soha még a törvény házát belőrlől nem
látta. Nem mer neki szólni, csak a szeme lesz tele
könnyel. Az urak a hibások, ebbe is, minek hoznak
olyan törvényt, hogy ha a kutya a telken túl elcsa-
varog, akkor már a mezőrendőr ha meglátja, felir-
ja és nem elég ha agyonlővik, akkor is meg kell fi-
zetni az istentelen nagy birságot. Nem elég az adó
érte, még ötven pengő is kell nekik.

— Készítsd ki a ruhámat.
— Az asszony nem szól, csak tovább jön-megy s
a kezét tördeli.

A város rettenetes messze van. Éjfélkor el kell
indulni, ha reggel nyolc órára oda akar érn. Csak
legalább ismerős volna, akinél megszállhatna écca-
kára, de nincs senkiük a városban és ismeri, az
nem állít be senkifijához, hogy szállást kérjen, hogy
másnap a hivatalos dolgot elintézhesse. Muszály
hát éccaka mennie.

Kint alkonyodik, a nagy hó elfagyva és még
ő is megfagy, ha most megy. De mért is akar most
menni. Nem lehet neki beszélni, hát csak annyit
tesz, hogy nyakon kapja az egyik gyereket és jól
megrázza.

— Ne visits, mert megöllek.

Lámpát nem gyujtanak, tűz világa mellett töl-
tik az estét. A tüze venyigét rak, gyenge kis tűz,
a sarokban mindenütt ott leskelődik a hideg. A
gyerekeket hamar lefekteti, hogy legalább ott nem
fáznak fel. Nem is kell annyit fűteni.

A gazda is lehever ugy ruhástul, de ő nem tud
aludni. űl óraszámra a csendben, megint tesz a
tüze egy keveset. Vigyázni kell, mert a gyufa
drágább, ha kialszik a parázs és ennek a hitvány
tűzelnök egyszerre vége van.

Igy eltelik a fél éccaka, mikor a gazda feláll és
hozzá fog öltözni. Meleg inget vesz magára, gypaju
inget, a csizmájába új szalmát dug s dupla kapcát
ad a kezébe az asszony.

— Eh, — mondja az ember, — osztán nem tu-
dok benne lépni.

Az irást is odaadja neki, amivel igazolja a bün-
tetését.

Kint jó hideg van, de szerencsére szél nincs.
Elállott. Még ez jó.

— Vigyázz a malacokra, — mondja a gazda
mikor kimegy. Az asszony utána szól, „vigyázzék
kend magára”. Elkíséri a föld széléig a nagykendő-
jében s még sokáig néz utána, amíg csak ugy gon-
dolja, hogy látja az elvesző alakot a hóban.

Aztán megérzi, hogy megfázott s visszamegy
sírva a házba. Törölgeti a szemét s most már nem

Havi 20-30 lejt fizet minden aradi sütőmester országos szövetségi tagdíjba

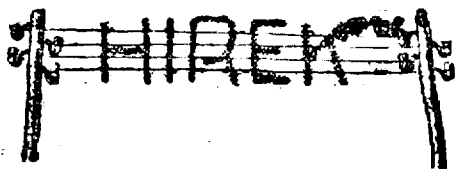
Január 17-én tartják az aradi sütőiparosok bálját.

Múlt hó 30-án hétfőn délután öt órai kezdettel népes taggyűlést tartott Stoica Radu elnöklével az aradi sütőiparosok szindikátusa. A gyűlés keretében elsősorban az új gabonaértékesítési törvény rendelkezéseiről informálták a megjelent tagokat, majd ismertették azokat a feltételeket, amelyek szerint az aradi városháza és a sütőipari szindikátus között a viszonteladási árak tekintetében a megállapodás megtörtént.

A nagyszámú megjelent tagok minden szolgódás nélkül, egyhangúlag tudomásul vették,

hogy az országos sütőipari szövetség havi tagsági díja gyanánt minden sütőiparosnak 20-30 lejt kell fizetnie. Dicsérendő körülmény ez, ha figyelembe vesszük, hogy amit az aradi sütők határozatilag kimondanak, azt meg is tartják.

Ugyancsak egyhangú határozattal mondták ki, hogy az aradi sütőiparosok hagyományos bálját az idei farsangon is megtartják. A bál határidejét jövő évi január hó 17-ére tűzték ki. Bizottságot választottak, amelynek az előkészítő munkálatok elvégzését tették kötelességévé.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Caminul Industriaşilor — Iparos Otthon.

— **Iparengedélyek felülvizsgálása.** Az aradi munkügyi felügyelőség egy ideérkezett miniszteri rendelet és az iparosság közbenjárása alapján megkezdte az iparengedélyek nélkül dolgozó iparosok ellenőrzését. Pacurar Octavian munkafelügyelő vezetésével lázas izgalommal folyik az ellenőrző munka nemcsak Aradon, hanem a megye valamennyi helységében. Az ellenőrző közegek nyomban kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel, ha megállapítják, hogy az illető iparos iparengedély nélkül dolgozik.

— **Az aradi Iparos Otthon legutóbbi közgyűlése** alkalmával elhatározták, hogy az iparostársadalom belső életének fellendítésére, a társadalmi kapcsolatok kimélyítése érdekében kulturális munkatervet dolgoznak ki. Eme célkitűzés jegyében rendezte meg a város iparostársadalmának hölgygárdája vasárnap délután kitűnően sikerült kávédelutánját. Élénk érdeklődés nyilvánult meg a kávé-

délután iránt és egyetlen jelen volt sem csalódott, mert a pompás haboskávén és kalácsos kivül kellemes szórakozásban volt része. Mindössze tizenöt leibe került az izletes uzsonna és a párolgó kávé mellett, a barátságos együttlét kellemes hangulatában gyorsan múlt az idő. A kávédelután rendezése elérte célját, mert a rendezmény előnyösen szolgálta a társadalmi élet fellendítését célzó elhatározást.

Szerkesztői üzenetek

Vidéki szervezetek. A repülőbélyegekről szóló törvény 12-ik szakasza értelmében azokra az aktákra vonatkozólag, amelyek a bélyegtvörvény szerint is bélyegmentesek, a szervezetek iratai mentesek a repülőbélyegektől is.

Tg. Secușe-kézdivásárhelyi iparos. Ha a váltó nem volt jól bélyegezve és Önnek fizetés végett így adták át, Ön is megbírságható volt. A törvény értelmében a váltó minden kedvezményezettje és bármilyen címen birtokosa felel a kelő felbélyegzésért. Ön a forgatás által a váltó birtokába jutott és mint a váltó tulajdonosa szerepelt, amikor a bélyeghiányt felfedezték. A törvény értelmében történt, hogy a bírságot elsősorban Önre rótták ki, annak megállapítása mellett, hogy a többi aláíró Önnel egyetemlegesen felelős a váltó helyes bélyegzéséért, illetve a megállapított hiányért.

Oradea-nagyvárad adóalany. Az egyenesadó-törvény 95-ik szakasza foglalkozik az idézés módjával. Ha az idézés az e szakaszban szereplő előírásnak nem megfelelően történt és Ön ezen a címen nem jelent meg a kitűzött adótárgyaláson, az említett szakaszra való hivatkozással jogában áll

kontesztációval élni az illetékes bizottság előtt. Ha a kontesztáció alaposnak bizonyul, a bizottságnak újra kell az ügyet tárgyalni. Ennek alapján a felelősségre is van jogalap, ha kontesztációját kellően megindokolta és indokai beigazolódnak.

Banat-bánsági malomtulajdonos. Joga van arra, hogy aktivitát újra értékelje, de csak akkor, hogyha a feltárban foglalt árak nem felelnek meg a mai géparaknak. További kérdéseire érdemben csak akkor felelhetünk, ha részletesen megírja, mi a szándéka és mire szolgál az ügy.

F. M. Turda-Torda. Súlyos betegségeről őszinte megdöbbenéssel szerezte tudomást. Mielőbbi javulást kívánunk.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunitate cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

In Grupa I. csoportban jun. Stefan Katkó István ifj. 860., soj. I. Iosif Varga Józsefné 861., Iosif Kettner József 862., Iosif Oprean József 863.

In Grupa II. csoportban Valentin Erdei Bálint 946. Iosif Oprean József 947., Alexandru Kis Sándor 948-ig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezés Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Industriaşilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile, să achite restanțele lor, în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In Grupa A. csoportban 936. Valentin Erdei Bálint.

In Grupa „B” csoportban 935. Theodor Silindean Todor.

rak a tüzre, hiszen csak neki kedvezett evvel is. Ugy ruhástul buvik be az ágyba a két gyerek mellé, mert két legkisebbje vele hál.

Már fekszik, mikor eszébe jut, hogy a kutyát nem látta az eresz alatt. De nem bír felkelni, csak halasztja, míg el nem alszik. Majd előkerül. Haragszik rá, hogy miatta kellett az urának elmennie.

Az ember pedig csak megy, megy. A hó világít. Nagy csizmájával szorgosan tapossa a havat s hallgatja annak a hersegését.

— Hát te mit akarsz? — kiáltja el hirtelen magát. A kutya van a nyomában. A gaz állat utána ólálkodott. Nem mert eddig jelentkezni, tudta, hogy nem tűri meg, de most már előremerészkedett a semmiből.

— Nem méssz vissza te.

Lehajlik és hódarabot markol fel, belévágja.

A kutya megáll. Aztán megint utána indul. Ujra elzavarja. Még vissza is megy egy darabon, hogy biztos legyen benne, hogy hazament. Aztán nekidől a fel-felsíró szélnek s megy. Egy félóra múlva megint ott a kutya a csizmája után.

Megint visszakergeti. Rettenetesen dühös. Ugy érzi, mintha a kutya a kötelességét mulasztaná. Utána jön, ahelyett hogy a házat őrizné. A hódarabok elérik a kutyát s az vinnyogva rángatja a farkát s szűkülve szalad vissza.

De egy idő múlva megint csak mellette van.

Még egyszer visszaüzi, de mikor harmadszor is csak utána van, már nem bánja. Gyere, gyere, — mondja, — legalább elpusztulsz a háztól.

Valami gonosz huncutság van benne. Tudja, hogy öt napig öt hiába lesi majd a kutya s többet

nem tud utána jönni. Haza se tud majd menni. Majd csak elpusztul valahol. Ha ő nem bírta agyoncsapni, majd agyoncsapja ő magamagát.

Nehéz éccaka volt. De reggel nyolc órára ott volt a törvényszék kapujába s mikor nyitották, ő volt az első, aki bement.

Mikor a bíró elé került, az csudálkozva nézett rá.

— Kend mit akar

— Leülöm azt a kis büntetést tekintetes uram. A bíró fanyarul néz rá. Elveszi a cédulát. Rendben van.

— Nem szégyelli maga, hogy tömlőcbe ül?

— Mit csináljak?

A bíró szeretné valahogy megmenteni a tömlőtől, de ötven pengő sok pénz. Egy-két pengőt nem sajnálna maga se, de ötvenet most nem lehet összegyűjteni. A fizetést is leszállították. Restelli, hogy egy rendezett gazda leülje a kutya miatt a büntetést.

— Uj határidőt adok. Májusra. Addig összegyűjti a pénzt.

— Miből! Jobb lesz az így. Nem terem most pénz a mi földünkön. Kis csizmát se tudok venni a gyerekeknek. Nem járnak iskolába. Tavaszra majd azért kell ülni, hogy az iskolamulasztásért törlesszék. Vettem a malacot harmincötér, megeszi a fütemet a tavaszig, osztán most megér vagy huszat. Tavaszra tizet ér. Az öt malacot viszik el. Időm van, majd csak letelik az öt nap is.

A bíró csak néz. Igaza van. Ezen segíteni nem lehet. Talán ha a genfiék valami újat találnának ki.

Vagy a japán háború segítene az árákon... Az este hallotta a vendéglőben, hogy ha Amerika beavatkozik a háborúba, a szeszülmát fel kell oldaniok; akkor itt is felmegy a bor ára. Pengőt érterje. De vajjon biztos-e?

Hiába tűnődik, nem tud segíteni a gazdán. Végre elszánja magát és kiadja a rendelkezést, hogy be kell fogadni.

Ahogy az ember elmegy, jön az irodatiszt, hogy a kapuban egy kutya van. Ott fekszik a küszöbön.

Meghatódik. Érdeklődni kezd a kutya iránt. Minduntalan lelküdi a szolgát, nézze meg, ott van-e még a kutya? A kutya ott van s a fejét a küszöbre teszi, ahol a gazdája elment.

Mikor délelőz hazamegy, ő maga is látja. A kis elnyúlt kutya ott fekszik a törvényszék rácsos kerítésének a kapujában s fejét a küszöbön fekteti. Szólnak hozzá, nem hallja, nem törődik vele. Szidják, kergetik, nem megy el. Emberek állanak körülötte, nézik.

Ő is megáll, soká nézi. A kis kutya úgy hever, mint egy rongyosomó.

Hazamegy ebédelni, elmondja a családjának. Mindenki meg var hatva. A kávéházban is elmondja délután. Többen urak felkerekednek s elmennek a törvényszék kapujába, megnézik a kutyát. Erre adnak neki. A kutya gyanusan nézi az ételt s nem eszik.

Mit lehet vele csinálni

A kutya a fogház küszöbén várja gazdája szabadságát.